

POSTANOWIENIE

11 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz

na posiedzeniu niejawnym 11 marca 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa A. W., A. W. 1, B. W. i W. W.
przeciwko syndykowi masy upadłości G. Bank S.A. w W.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej syndyka masy upadłości G. Bank S.A.
w W.
od wyroku częściowego Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 26 marca 2024 r.,
V ACa 3/24,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od syndyka masy upadłości G. Bank S.A. w W.
łącznie na rzecz A. W., A. W.1, B. W. i W. W. 5400 (pięć tysięcy
czterysta) zł kosztów postępowania kasacyjnego.**

(G.G.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 29 marca 2022 r., XXVIII C 4314/21 , Sąd Okręgowy w Warszawie ustalił nieważność umowy pożyczki hipotecznej zawartej 29 lipca 2008 r. przez powodowych biorących pożyczkę i pozwany bank, zasądził od banku na rzecz biorących pożyczkę 71 172,22 zł z odsetkami oraz 74 217,64 CHF z odsetkami, a w pozostałym zakresie oddalił powództwo.

Wyrokiem częściowym, zaskarżonym skargą kasacyjną, Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację syndyka masy upadłości banku w części skarżącej ustalenie nieważności umowy.

Sąd Apelacyjny ustalił, że 29 lipca 2008 r. powodowie i poprzednik prawny banku zawarli umowę pożyczki hipotecznej w wysokości 366 950,35 zł. Wypłata pożyczki miała być realizowana w transzach, zwrot miał nastąpić w ciągu 480 miesięcy z uwzględnieniem karencji. Częścią umowy były m.in. regulamin kredytowania hipotecznego i oświadczenia o ryzyku walutowym i ryzyku stopy procentowej.

Splata wszelkich zobowiązań z tytułu umowy kredytowej miała być dokonywana w złotych. Metodę i terminy ustalania kursu wymiany walut na podstawie, którego wyliczane są raty i bieżące saldo, jak również warunki aktualizacji harmonogramu spłat określał regulamin. Tabela kursów została zdefiniowana w regulaminie, jako tabela kursów kupna/sprzedaży walut banku obowiązująca o godz. 9.30 w dniu, w którym następuje operacja. Zaktualizowany harmonogram spłat był wysyłany do kredytobiorcy za każdym razem, gdy wysokość rat pożyczki ulegała zmianie, jednak nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy.

Umowa była zmieniana aneksami, które dotyczyły między innymi waluty spłaty pożyczki. W okresie od 31 lipca 2008 r. do 7 lipca 2020 r. powodowie tytułem zwrotu pożyczki zapłacili łącznie 71 172,22 zł oraz 74 217,64 CHF.

Sąd drugiej instancji wskazał, że w umowie będącej przedmiotem niniejszej sprawy bank w sposób jednostronny ustalał kurs waluty właściwej do wyliczenia zobowiązania kredytobiorcy. Z treści umowy nie wynikały ani obiektywne, ani weryfikowalne oznaczenia tego kursu. Przedmiotowa umowa nie była negocjowana indywidualnie, zawiera postanowienia naruszające w sposób rażący interesy konsumenta i jest sprzeczna z dobrymi obyczajami. W ocenie Sądu drugiej instancji nie ma możliwości utrzymania umowy po wyeliminowaniu postanowień abuzywnych, dlatego przedmiotowa umowa jest bezskuteczna na skutek zastosowania przez bank niedozwolonych postanowień umownych.

Syndyk masy upadłości banku wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na wystąpienie zagadnienia prawnego: czy postępowanie

sądowe z powództwa kredytobiorcy o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego z umowy kredytu waloryzowanego (indeksowanego albo denominowanego) do waluty obcej, wytoczone przeciwko upadłemu bankowi (kredytodawcy), jest sprawą „o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości” w rozumieniu art. 145 ust. 7 pr.upadł. i tym samym podlega zawieszeniu na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 lub art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 w zw. z art. 145 ust. 1 pr.upadł. do czasu rozpoznania zgłoszenia wierzytelności na liście wierzytelności lub, odpowiednio, odmowy uwzględnienia wierzytelności na liście i wyczerpania trybu określonego ustawą.

Syndyk masy upadłości banku wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania również z uwagi na istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych: art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 i art. 145 ust. 1 pr.upadł. oraz art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 i art. 145 ust. 1 pr.upadł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 144 ust. 1 pr.upadł. po ogłoszeniu upadłości postępowania sądowe, administracyjne lub sądowoadministracyjne dotyczące masy upadłości mogą być wszczęte i prowadzone wyłącznie przez syndyka albo przeciwko memu. Postępowanie o ustalenie nieważności umowy kredytu nie jest postępowaniem dotyczącym wierzytelności, o którym mowa w art. 145 pr.upadł., dlatego należało je podjąć i dalej prowadzić przeciwko syndykowi.

Takie stanowisko potwierdza również uchwała Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2024 r., w sprawie III CZP 5/24, w której stwierdzono, że „Postępowanie sądowe z powództwa kredytobiorcy będącego konsumentem o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego z umowy kredytu, prowadzone przeciwko bankowi, co do którego w toku postępowania ogłoszono upadłość, nie jest sprawą „o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości” w rozumieniu art. 145 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe, a tym samym może być podjęte z chwilą ustalenia osoby pełniącej funkcję syndyka”.

W uchwale tej wskazano również, że niewskazanie w art. 145 ust. 1 pr.upadł. wprost spraw o ustalenie nie powinno skłaniać do rozszerzającego rozumienia pojęcia „postępowania sądowego [...] o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości”, w celu objęcia tą kategorią spraw również żądań z art. 189 k.p.c. Postępowanie upadłościowe, którego istotnym elementem jest sporządzenie listy wierzytelności zaspokajanych z masy upadłości, zasadniczo nie stwarza zainteresowanym możliwości dochodzenia roszczenia procesowego o ustalenie istnienia lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego. Na rzecz wniosku, że sprawy te pozostają poza zakresem zastosowania art. 145 ust. 1 pr.upadł., wobec czego prowadzone w nich postępowania powinny być podejmowane z chwilą ustalenia osoby syndyka, przemawia więc także ten argument, że w przeciwnym razie zagrożeniu ulegałoby prawo stron do sądu. Podmioty poszukujące ochrony prawnej w sprawach o ustalenie nie miałyby bowiem możliwości uzyskania tej ochrony – co najmniej do czasu wyczerpania trybu zgłoszenia wierzytelności, pozostającej w takim związku z żądaniem z art. 189 k.p.c., że ustalenie istnienia lub nieistnienia określonego prawa lub stosunku prawnego mogłoby przekładać się na ocenę podstaw umieszczenia danej, zgłoszonej wierzytelności na liście.

To właśnie korelacja art. 145 ust. 1 pr.upadł. z ustaleniem listy wierzytelności, wyrażająca istotę i funkcję przywołanego przepisu, stanowi o fundamentalnej różnicy między sprawami o ustalenie i sprawami o zasądzenie. W razie wystąpienia z żądaniem zasądzenia sensem tamowania rozpoznania sprawy w postępowaniu prowadzonym na zasadach ogólnych jest możliwość dochodzenia ochrony prawnej w procedurze związanej z ustaleniem listy wierzytelności. Zbieżne rozwiązanie nie zostało przewidziane dla żądania ustalenia prawa lub stosunku prawnego, które nie ma swego odpowiednika w toku sporządzania listy wierzytelności. W konsekwencji sprawa z art. 189 k.p.c. może toczyć się na zasadach ogólnych, tyle że z udziałem syndyka, a nie samego upadłego.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

Na podstawie art. 98 k.p.c. kredytobiorcom przysługuje od skarżącego zwrot kosztów sporządzenia odpowiedzi na skargę kasacyjną w wysokości stawki

minimalnej określonej w stosowanym odpowiednio § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Min. Sprawiedl. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Dariusz Pawłyszcz

(G.G.)

[a.ł]